

LETO XIII.

ZVEZER 18.

Vrli Slovenol: Prava vera bedi
vam luč, materni jezik bedi vam
ključ do zveličanske narodne
omike.

A. M. Slomšek.

NAŠ DOM

GLASILO
SLOVENSKE MLADINE.

MARIBOR, 1913.

CIRILOVA TISKARNA.

Vsebina 18. zvezka:

Hvaležno srce	273	Prijateljstvo	285
Rim	277	Miroljubnost	285
Slavljje v Ljubljani	279		
Iz Balkana	281	Dobri nasveti:	
Pod vaško lipo		Oskrba bolnikov	286
Spomini starega rokodelca	281	Društveni glasnik:	286
Naprednjaštvo	282	Kratkočasnik	288
Dragocen biser mladeničev	283	Drobtinice i. dr. na platnicah	
Dekliški vrtec:			
Letalni stroj	284		

Naš Dom izhaja 1. in 15. vsakega meseca ter stane na leto 2 K, na pol leta 1 K, na četrť leta 50 h. — Uredništvo in upravništvo je v Cirilovi tiskarni, Koroške ulice 5, Maribor. — Sklep uredništva 12. septembra 1913.

Listnica uredništva:

Rešitev uganke so še doposlale do 31. avgusta: Micka Petrovič (Spuhlja), Lizika Štancer (Jarenina), Marija Muhič (Sv. Jakob), Magd. Visočnik (Hoče), Anton Bence (Rajhenburg), Ivanka Zadravec (Gorišnjica), Lojz. Šoštarč (Stara cesta), Joz. Zabukošek (Dramlje), Micica Pribožič (Rajhenburg), Mica Korošek (Dramlje), Ivanka Strmšek (Št. Jernej), Barbika Lamut (Žreče), Anica Bečan (Prihova), Anica Gosak (Žiče), Liza Kodrič (Studenice), Katica Sagadin (Laporje), Amalija Toplišek (Gostinca), Katica Čebul (Vetrinja):

Uganki s tem menim jaz priti — okom — Ime čudovito glasi se »Naš Dom«. Marija (Tolicič Hoče). (Vsem dopošiljalkam hvala za živo zanimanje op. ured.) Marenberg: Ko je prišlo naznanilo, je bil list že natiskan. — Sv. Jurij na Ščavnici: Čas ni bil označen v dopisu; odgovor na druge »uljudnosti« označene na dopisnici najdete v N. D. št. 17 str. 270. — Žetale. Pride o priložnosti, se ni izgubilo na pošti. — M. S. ormoški. Vsi članki poslani na N. D. so bili natisnjeni. Več jih uredništvo ni dobilo. Čudno se je že zdelo uredniku, da tako dolgo nič ne pišete.

Prirejene slavnosti in prireditve:

Kraj	dan	ime društva	prireditev
Zreče	6. junija	Dekliška zveza	mesečni sestanek
»	20. julija	»	»
Marenberg	14. sept.	Mladeniška zveza	poučni sestanek
Teharje	31. avgusta	Dekliška zveza	ustanovni shod
Gornja Radgona	31. »	Mladeniška zveza	desetletnica obstanka
Jurklošter	27. julija	»	izlet
»	17. avgusta	»	podučni shod
»	7. sept.	»	»
Rajhenburg	8. »	Dekliška zveza	»
Sv. Lenart v Slov. gor.	3. avgusta	Mladeniška zveza	»
»	7. sept.	»	»
Sv. Trojica v Halozah	13. julija	»	občni zbor
Rečica v Sav. dolini	24. avgusta	Izobr. dr. in Mar. dr.	Konstantinova slavnost

Napovedane prireditve:

Kraj	dan	ime društva	prireditev	opomba
Sv. Lovrenc Sl. g. Brežice	28. septembra	Mladeniška zveza	veliki mlad. shod	
	21. »	»	mladeniški shod za Posavje.	

NAŠ DOM

Štev. 18.

V Mariboru, 15. septembra 1913.

XIII. letnik.

Hvaležno srce.

Povest iz preteklosti slavnih Benetk.

(Dalje.)

Najbolj presunljivo prosila sta neki srebrolasi starček v priprosti obleki in nek enako oblečen, približno 14-leten deček; nista ponujala plačila, ker nista imela ničesar, s čemur bi mogla nagraditi tako uslugo. Hčerka starčkova, opora njegove starosti, služila je v tem samostanu — zgoreti bo morala, če ne pride rešitev. Nihče se ne zmeni za starca, nihče za prosečega dečka; v tej sili oklene se deček zopet nog nekega gledalca, kakor je bil storil že pri drugih. V strašnem strahu ne opazi takoj, da je ta mož „nobili“-plemenitaš, katerega je zaprosil ubogi deček za uslugo, katero so vsi drugi odrekli; pa tudi, ko opazi svojo zмотo, ne neha prositi. „Rešite sestro, gospod — rešite jo, in hvalen vam bom vse svoje življenje — spremljal Vas bom kakor angel varuh — naj Vam preti, kar hoče, jaz bom pri Vas. — Nobeden „bravo“ ne bo zadel Vaših prs — nobeden strupar . . .“ Ves onemogel utihne. Ali ga je slišal plemenitaš? — Zakaj strmi nepremično proti oknom? „Lestve!“ Zakliče na ves glas. Stoterni „Oh!“ zašumi skozi množico. — „Lestve! Lestve! Sekiro!“ zopet zakliče. Tisočeri ponavljajo ta klic.

„Vrlo, prevrlo, gospod! To je mož! Kdo je ta pogumnež? Drznež! Norec!“ kriči vse vprek. — „Mir! Lestve sem! Pustite vrlega gospoda!“ doni od druge strani sem. — V bližini ne najdejo rešitev obljubjuočega orodja. Strašen četrť ure preide; plamen šviga vedno groznejše, samostanska vrata začnejo

prasketati v strašnem žaru. — Zdaj se pa prikaže nad glavami dolga lestva, podajajo jo od roke do roke, in kmalu jo zagradi plemenitaš.

„Ali hočeš res poskusiti nemogočo stvar, Kvirin?“ vpraša nekdo izmed množice. Kvirin ne sliši vprašanja — s krepko pestjo prisloni lestvo k zidu. O radost! Lestva sega do okna, pri katerem stojijo v smrtnem strahu device v gosti gruči. — Plemenitaš zgrabi podano mu sekiro, stopa navzgor — naglo in vendar oprežno — glasna pohvala doni na okrog, tihe molitve hite proti nebu, da bi se posrečilo pogumno delo. 10 drugih mož, katere je oju-načil plemeniti zgled, hotelo je slediti Kvirinu na lestvo. „Nazaj!“ zagromi Kvirin. „Nazaj!“ grmi tudi iz množice, „lestva ne zdrži take teže.“ Vsi se umaknejo, le deček ostane ob vznožju lestve, kakor da bi hotel prestreči rešitelja, če bi padel. Žareče oglje, strta opeka, padata okrog njega na tla, pa on se tega ne zбоji; le malo odskoči v stran, že ga vidi pasti; — opominjajo ga, da se naj umakne, pa ne stori tega, tudi na starega očeta ne posluša. V višini se trudi plemenitaš, trese železno omrežje, ki se pa ne umakne; skuša ga razbiti, pa se komaj upogne; ne preostane mu drugega, kakor razbiti zid okoli okna, in to tudi stori. Košček za kosčkom zidu meša se v padajoče oglje. Pri silnem zamahljaju pade plemenitašu kapica z glave, ki je varovala oči pred škropečim peskom. Hipoma jo vjame deček; kakor mačka hiti po lestvi in poda kapico plemenitašu, ki to komaj opazi.

Deček pogleda skozi okno — spozna svojo trepetajočo sestro.

„Pogum! Jožefina!“ zakliče. — „Bog bo dal, da se boste rešile.“ V tem ga zadene kamen, ki ga za hip omoti. Pa takoj se zave. Sliši lomeče se železo škripati, ena palica iz omrežja zleti na tla, množica vsklika veselja, še en krepek sunek in odprtina v omrežju se razširi v toliko, da bi se splazil človek skozi. Pa tudi nevarnost je dosegla vrhunec; v poslopju poka in prasketa neprestano; velik del poslopja se že ruši; ali se bo ohranila ta edina soba tako dolgo, da bodo device rešene? Druga palica zleti iz omrežja in koj za njo se nagne celo omrežje. Silen sunek zakrivi, da izgubi Kvirin ravnotežje; noga mu spodrkne — visi med nebom in zemljo, z eno roko držeč omrežje, z drugo klin lestve. Bolestni klic množice pretresa ozračje. Deček se pomakne bliskoma proti njemu. Z levico prime se z vso močjo lestve, z desnico zagrabi za plemenitaša in s spretnim sunkom je ta zopet na lestvi. Device tišče vse proti oknu. Kvirin jih poprosi, da naj potrpijo; prime prvo in jo vzdigne skozi okno; z močno roko nese jo po lestvi na tla. Gledalci se hočejo vsiliti na lestvo, pa Kvirin zabrani to odločno. Lestva bi več rešilcev ne vzdržala. Deček prosi: „Jožefino! gospod; našo Jožefino reši!“ — „Potrpi!“ odgovori rešitelj, „z božjo pomočjo bodo vse rešene!“ Deček vsklika od veselja, množica se mu pridruži; druga za drugo je rešena. Najzadnja je Jožefina. Deček objame že nezavestno sestro, nese jo v stran in trudi se, jo obuditi iz omedlevice. Ne sliši k nebu donečega radostnega vriskanja množice; ne vidi, kako so rešitelja povzdignili na rame in nesli proti kanalu, ne vidi tisočernih zastavic v gondolah, ne mahanja z belimi robci. „Živio Kvirin! Slava! Izborni! Kaj takega ne stori nihče drugi! Zares plemenit gospod!“ Tako kličejo in kričijo; tako doni iz kanalov, raz hiš, in ti klici se ponavljajo po najoddaljenejših ulicah.

Bepo pa kleči med tem pri sestri.

S tisočnimi ljubkimi imeni jo kliče, prosi, da naj vsaj oči za trenotek odpre, da ga naj vsaj enkrat pogleda! Pa trud je zaman. Pogleda okoli, kje bi našei pomoči. Lahko bi pomagal eden izmed tisočernih gledalcev, pa nihče ne pristopi, še celo očeta ni. Gleda okoli, počasi se začne kraj prazniti, vse dere proti gondolam, ki se prenapolnijo. Ljudstvo dere za rešiteljem. In oče? Glej, tam-le prihaja. Tok ljudstva ga je potegnil za seboj, dolgo se ni mogel rešiti iz gnječe; ko se vendar prerije, hiti v bolešti in veselju nazaj, da poišče svoje, objame rešeno hčer in pohvali pogumnega sinčka. Po dolgem prizadevanju priključeta omedlelo k zavesti. Pa bila je silno slaba. Rahlo jo vzdigneta in neseta proti najbližjemu kanalu, da jo popeljeta v gondoli domov. Nobeden gondolijer se za reveža ne zmeni; radovednost ga žene dalje, vsak se hoče radovati z množico in vsak dobro ve, da bo pri tako ogromnem številu bogatinov, ki so bili v množici, prav masno zaslužil, ko jih popelje domov. Zlati blestijo — kdo bi se ob tej priložnosti zmenil za par „bajokov“ (mal novec) revežev! Bepo se zelo razburi, pa kaj naj stori? Nobenega gondolijera ne more pregovoriti, prisiliti pa še manj. V tem pa zagleda njegovo bistro oko na oni strani kanala prazno gondolo.

Ali je gondolijer utonil v gnječi, ali je sledil po suhem vriskajoči množici? Naj bo, kakor hoče. Bepo poprosi gondolijera, ki je ravno veslal mimo, da naj mu pomaga do prazne gondole. Gondolijer ga pogleda zaničljivo, pa vendar seže z veslom po gondoli in jo sune proti bregu. Bepo skoči v njo, popelje jo k stopnicam, nese sestro s pomočjo očetovo v njo in vesla pogumno proti domači hiši. Tu prepusti skrb za sestro očetu, sam pa spravi izposojeno gondolo na prejšnji prostor. Jutranja zora se je že svetlikala, ko se vrača proti domu.

Na dečkovem licu naredile so strahote te noči, omahovanje med strahom in upom, neizbrisno globok utis. Žene ga, da bi takoj poiskal rešitelja sestre,

izrekel mu dostojno zahvalo in ponovil obljubo, da mu hoče zvesto služiti. Uvidi pa, da za to sedaj ni primeren čas. Zato se poda domov, da najde nekaj ur počitka.

2.

Benetke se niso celo noč umirile. Že v navadnih časih trajalo je vrvenje čez polnoč, mnogokrat tudi do jutranje zore vdali so se prebivalci veseljačenju; tem bolj je umevno, da so prebedeli pri tem izrednem dogodku celo noč. Delavci orožarnice in pomorščaki gasili so goreča poslopja in odstranjali podrtine; vsakega prebivalca gnala je radovednost, ogledati si kraj razdejanja in grozote. Tukaj se je najložje zvedelo, kako se je zgodila nesreča in spoznalo njen obseg. Gondolijeri so imeli zlate čase, kakor v pustni noči; neumorno veslali so po kanalih gor in dol, vozili radovedneže tja in nezadovoljne nazaj ter vtikali zlatnike v žep. Vsak radovednež je koj uvidel, da je nesreča skoraj neizmerna; več tisoč stotov smodnika zletelo je v zrak, večina vojne zaloge za mornarico in armado je bila razbita in uničena; vsakovrstno orodje, nakopičeno za opravo najmočnejših armad, je postalo nerabno — ogromna zaloga živeža je postala žrtev ognja. Škoda je znašala četrtilijona zlatnikov, tudi za tako bogato mesto velikanska izguba, ki je bila pa tem občutnejša, ker je grozila od strani Turkov bojna nevarnost. Denar bi se že dal v par dneh preskrbeti, pa uničeni kanoni, tisočere puške, množina živila, se niso dali tako naglo nadomestiti, tudi če bi se podali beneški oskrbovalci v oddaljene pokrajine, ali pa naprosili prijateljske vladarje, da jim prepuste svoje zaloge, in ponudili dvojno ali trojno preplačilo. — Nekateri so mislili, da je sovražnik že pred mestom, in ni se čuditi, da so prebivalci spravili v zvezo grozopolni dogodek z vojsko in govorili o izdajstvu, o podkupovanju. Mnogi so sicer zatrjevali, da Benečan ni zmožen takega huđodelstva, a nekateri so pa le trdili: Turki so podkupili straže, ki so pognale nalašč smodnišnico v zrak, sreč-

no ubežale in se sedaj radujejo sramotnega plačila na begu v tujino.

„Nimogoče!“ zavpije nekdo. „Vem, kdo je stal na straži: sinjore (gospod) Manfrone, eden izmed najbogatejših plemenitašev! Ta —“ — „Ha, ha, ha!“ smejejo se poslušalci. — „Ta razuzdaneč? Ta pretepač? Kaj ne, s svojim dolgim Špancem?“

„Da, s Špancem je bil na straži in se sprehaja sedaj s svojim prijateljem celo prosto in neovirano!“

„Tujec je bil v arzenalu?“

„Da, nek Španec, pa Španija je z našo ljudovlado v zvezi proti sultanu!“

„Naj bo! Tujec bi ne smel vstopiti v arzenal. Tega bi visoko svetovalstvo ne smelo trpeti! Špancem se ne sme zaupati!“

„Ko bi bila kaj zakrivila, bi bil Manfrone še prost?“

„Eh! Njegov stric je inkvizitor in njegov oče je ud svetovalske desetorice; če tudi inkvizitor sodi vsakega drugega strogo in vse obsodi v ječo pod svinčeno streho in v kanalske ječe, svojemu nečaku ne skrivi lasu!“

Tako se je menilo ljudstvo vsevprek. V gostilni Bepovega očeta govorilo se je o istem najglasnejše. Starec točil je najboljšega Ciperčana; pivci iz vseh stanov zahajali so semkaj, tudi „nobili“ (plemenitaši) niso se sramovali, v zakajenem prostoru izprazniti kak vrček, če so poiskali kakkega „bravo“ in mu dali kako naročilo; gondolijeri so radi tam presedeli prosti čas, ali pa so privedli svoje pasažirje semkaj k dobri kapljici, dobro vedoč, da bodo za to uslugo deležni dobrega požirka. Zapo, posestnik „osterije“ (gostilne) stregel je vsem, goveril je z vsemi, šalil se s starimi znanci in si dal tudi sam ponagajati. Če so pa govorili gostje o stvareh kakor ta dan, delal se je, kakor da bi ničesar ne slišal, bal se je namreč, da bi bil kateri izmed gostov „fanti“, skrit ogleduh inkvizicije, ki bi ovadil stvar. Celi dan je bil z Bepom na nogah, ker ni bila gostilna ne trenotek brez gosta. Redni obiskovalci so prišli

prej in ostali dalje kot po navadi in izpili več kot svojo navadno merico; marsikateri meh (vino so hranili v mehovih) se je spraznil, žep se je polnil s srebrnjaki in obraz se mu je svetil od veselja. Vrček svojega vinca, katerega si je privoščil druge dni še-le pozno na večer, izpraznil je že po dnevi, in ne samo enkrat, saj je bilo treba trčiti zdaj s tem, zdaj z onim stariim znancem, ki mu je častital k srečni rešitvi hčerke. Govoril je o Kvirinu, plemenitem rešitelju, hvalil njegovo blagosrčnost in vstrajnost in ni prenehal s tem, dokler ga niso poklicali novi gostje, da jim postreže. Skozi hrup pomenkovalcev zadoni nekajakordov „mandoline“ (glasbilo na strune). V sobi se šunder nekoliko poleže. Nek improvizator (pesnik, ki poje brez priprave) začne peti, in med petjem postajajo pivci bolj in bolj tihi. Vsi poslušajo napeto. Pevec si je izvolil za svoj predmet dogodek prešle noči; rešitev samostanskih prebivalk je glavna vsebina pesmi; navdušeno opisuje dejanje in vsaka kitica skonča se s pohvalo in proslavo Kvirina. Kmalo začnejo zbrani ponavljati s pevcem zadnjo vrstico kitic, trkajo s kositernimi čašami, da zveni in jih praznijo na eden dušek. Oče in sin imata dosti dela, da jih zopet hitro napolnita. Rada bi bila mirovala in poslušala petje, pa nista smela, „Živio!“-klici na rešeno hčerko bi slabo doneli pri praznih čašah, in kdo jih naj napolni? Ko je bila pesem končana, zadoni gromki „Vi va Kvirini!“ (Živio Kvirin!), čaše zažvenketajo in trkanja ni konca ne kraja.

„Pevec vrček najboljšega!“ zakliče nek gost in drugi mu pritrdijo.

„Danes pač nima plemeniti sinjore Kvirin nobenega sovražnika v Benetkah!“ pripomni nekdo.

„Gotovo da ne!“ odgovori množica. — „Kdo bi naj —“

„In vendar, poznam enega!“ pravi nek pivce.

„Kdo? Kdo je? Kdo si upa? vprašujejo sopivci vsevprek.

„Manfronij!“

„Manfronij? Ta človek? — Odkod veš to?“

„Ha!“ pravioni — „Kvirinu že dolgo ni naklonjen, in današnji dan, prešla noč, sem hotel reči —“

„Mora vendar izbrisati vsako sovraštvo.“

„Ali ga pa razplameniti z novim žarom! Vedite! V samostanu „Delle Virgine“ bila je Konsarinova hčerka, lepa Marina. — Manfronijev stric jo je izvolil za nevesto svojemu nečaku, oče dekleta pa ni hotel nič slišati o takem razuzdanem zetu — zdaj pa pride Kvirin in reši hčer grozne smrti in — no, kdo bi vedel —“ konča smehtljaje.

„Kvirin jo tudi zasluži; on je je vreden!“ zadoni od vseh strani. „Kaj bi se naj zmenil za razuzdanca.“

„Morebiti bolj kakor misliš — Manfronij ga bo še bolj sovražil.“

„Kaj to dene; viva Kvirini! če bi ga tudi sovražilo tisoč Manfronijev, on je vendar najplemenitejši med vsemi plemenitimi Benečani; Bog ga naj živi!“

Zopet zažvenketajo čaše. Samo eden gost sedi tiho, ne vstane in ne pije na zdravico. — Še-le sedaj zbudi to pozornost pri razvneti družbi. „Zakaj ne soglašate z nami?“ vpraša ga nekdo.

„Kaj tebi mar! Ne poznam Kvirina!“ odvrne osorno.

„Ne poznaš moža, katerega poznajo cele Benetke? Prazen izgovor in nič drugega — brzo, trči z nami!“

„Moja čaša je prazna!“

„Bepo natoči!“

„Pustite me, kliče me služba!“ brani se nagovorjeni in gre s pozdravom proti vratom.

„Vohun!“ zakliče nekdo prestrašen. „Prisluškoval je pri nas!“

Marsikaterega spreleti mraz po hrbtu. Govorili so bili o inkviziciji, grajali svetovalstvo. Kaj jih čaka!

„Ni bil vohun“, potolaži nekdo, „ni v službi vlade, bil je le „bravo“ (morelec)!“

„Bravo je ta človek?“

„Potem je gotovo v službi Manfronijevi!“ pravi Bepo osupnjen.

„Mili Bog! Plemeniti Kvirin je v največji nevarnosti! Če pove „bravo“ Manfroniju, kako se je o obeh tu govorilo, je Kvirin izgubljen! Vsak trenotek mu bo grozila smrt!“

„Bog obvaruj in sveti Marko!“ zakliče družba. „Najdejo se še roke, ki ga lahko ščitijo.“

„Vaše?“ vpraša Bepo zaničljivo — Hotel je še nekaj dostaviti, pa prekinil mu je besedo prihod novega gosta. „Ah, Torkvato!“ zakliče, „Vi ste. Ali niste nobenega videli? V lopi Vas je moral srečati! Kdo je bil?“

„Gasparo!“ odgovori prišlec.

„Gasparo!“ kaj je po poklicu?“

„Bravo; kakor jih je mnogo v Benetkah.“

„V čegavi službi?“ vpraša Bepo vneto.

„Tega ne vem, deček! Kaj pa te tudi briga?“

„Kaj me briga? Ta človek služi Manfroniju, smrtnemu sovražniku Kvirina, plemenitega gospoda, ki je rešil mojo sestro in druge device iz gorečega samostana.“ Nesreča mu preti! Ali moreš, ali hočeš to preprečiti?“

„Ali morem?“ pravi „bravo“ ponosno.

„In hočeš?“

„Kdor me plača, temu služim, tako je pri mojem rokodelstvu!“

„Sto zlatnikov!“ zakliče neki gost, „če varuješ plemenitega Kvirina.“

„Velja!“ odgovori Torkvato in zapusti gostilno.

Bepo pa še ni pomirien. Ko odide večina gostov, zapusti tudi deček dom in hiti proti Kvirinovi palači. Pod pretvezo, da mora naznaniti gospodu neko važno reč, skuša si pridobiti vstop, in res je sprejet. Srce mu glasno utriplje veselja, ko vidi rešitelja svoje sestre pred seboj. Čut hvaležnosti ga prevzame; hiti h Kvirinu, goreče mu poljublja roke in ne najde be-

sed, da bi svojo zahvalo primerno izrazil. Kvirin odklanja zahvalo, pa Bepo se še vedno na novo zahvaljuje in zatrjuje, da mu hoče služiti s telesom in življenjem ter ga ščititi. Kvirin se smehlja.

„Kako me hočeš ščititi, deček?“ pravi. „In tudi ne potrebujem nobenega varstva!“

„Pač, pač, gospod! Vam grozi nevarnost.“ Potem pripoveduje, kaj je videl in slišal v gostilni. Kvirin je poznal svojega sovražnika prav dobro; na tihem je moral pritrditi dečku, pa ni bil bojazljiv in ni si hotel dati čina človekoljubja poplačati; storil je po svojem mnenju le svojo dolžnost, da je rešil nesrečnice, in zavoljo tega dejanja so ga že tako preveč počastili. Zahvali se dečku za dober namen in ga odslovi. Pa Bepo stori zaobljubo, paziti na blagega moža in na njegovega sovražnika. — Kolikorkrat le more, ga poišče; vedno ostane v primerni daljavi, pa vendar tako blizu, da lahko vse opazi, kar se godi. — Večkrat se mu zdi, da je Gasparo v preveliki bližini njegovega varovanja; vstopi se pred najetega morileca ali pa gre mimo in ga pozdravi: „Dober večer, Gasparo!“ In vsakokrat se je umaknil na zločinskem potu zasačeni in se izgubil med množico. Večkrat je prejel Kvirin mali listič, na katerem je bilo zapisano: „Bravo“ se je plazil okoli Vas na Markovem trgu“, ali „Gasparo se je vrnil včeraj zvečer ob Rialtu v Vaš čoln“. Kvirin se za svarila ni zme-nil. — Bepo je vedno v strahu, prosi goreče Torkvata, da naj drži obljubo, natoči marsikateremu veslarju še kakšno merico povrh in ga opominja, da naj pazi, da se ne priplazi kak hudob-než v čoln, če je blagi Kvirin v njem. Posreči se mu, vsak mu to obljubi z veseljem.

(Dalje prih.)

Rim.

III.

Svetišče sv. Pavla.

Sv. apostol Pavel je bil 29. junija

l. 67. ob cesti, ki vodi jugozahodno iz Rima proti morskemu pristanišču Ostija, obglavljen. Na Kristusovega voj-

ščaka spominja v tem kraju dvoje svetišče, svetišče obglavljenja v opatiji „del' le Tre Fontane“ (treh vrelcev) in svetišče, ki vsebuje njegov grob, „S. Paolo fuori le mura“ (sv. Pavel izven obzidja). Od sredine mesta do cerkve Sv. Pavla izven obzidja je pešhoda eno dobro uro, pa pocestna električna železnica nam hojo prihrani in nas pripelje do cilja naglo in za malenkostno ceno.

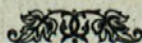
Truplo sv. Pavla pokopala je plemenita krščanska žena, Lucina po imenu, na svojem posestvu izven Rima. Okoli grobnice so položili k večnemu počitku pozneje mnoge kristjanov, in tako so nastale katakombe sv. Pavla. Nad grobom sv. Pavla ozidal je cesar Konstantin Veliki majhno starokrščansko cerkev, baziliko. Cesar Teodozij je namesto te bazilike postavil na istem mestu novo, obširno in veličastno svetišče, ki je vzradoščalo romarje do l. 1823, Meseca julija l. 1823 pogorela je skoraj cela stavba do tal. Nek delavec je pustil ponve z gorečo smolo na strehi; iskra je padla na posušene tramove iz libanonskega cedrovega lesa in človeška pomoč je bila zaman. Ravno tačas je ležal na smrtni postelji papež Pij VII., ki je živel poprej dolgo časa v benediktinskem samostanu, združenim s cerkvijo sv. Pavla, in jo neizrečeno ljubil. Prikrili so pred papežem pretresljivo nesrečo, da bi obvarovali velikega trpina, ki je prestal v svojem papežkem življenju trpljenje in preganjanje, kakor malokateri namestnik Kristusov, vsaj te bridkosti in boleti. Umrl je, ne da bi bil o tem kaj slišal. Njegov naslednik Leo XII. sklenil je zopet pozidati svetišče, in sicer v prejšnji velikosti in lepoti. Obrnil se je na katoliška srca za doneske. Izkazala se je zopet stara krščanska darežljivost in ljubezen do hiše božje. V kratkem je bilo nabranih 1.600.000 frankov (1 fr. nekaj manj kot naša krona). Seveda ta svota še daleko ni zadoščala, pa delo se je vsaj lahko začelo.

10. decembra 1854 blagoslovil je papež Pij IX. na novo zgrajeno svetišče. Pri slavnosti je bilo navzočih 185 škofov, ki so se udeležili slovesne proglasitve Brezmadežnega spočetja Marije dne 8. decembra 1854.

Svetišče je mogočna stavba, 120 m dolga in 60 m široka; zunanost se nam zdi nekako neznatna, notranjščina pa se blesti v izvanredni lepoti. Nehote se obiskovalec spomni besed psalmistovih: Vse veličastvo kraljeve hčere je od znotraj. (Ps. 44.)

Cerkev ima podobo križa. Podolžni prostor delijo 4 vrste granitnih, okroglih stebrov v 5 ladij. Vsaka vrsta šteje 20 stebrov, ki pa ne ovirajo nikjer celokupnega razgleda po bajnolem prostoru. Z enim pogledom objamemo vso krasoto, zato pa je utis, ki ga napravi ta „slavna dvorana“, mogočen in neizbrisljiv. Na obokih, ki družijo stebre v vrstah, vrsti se dosedaj 257 podob iz mozaika, ki nam predstavljajo v velikosti 1½ m doprsne slike papežev od sv. Petra dalje. Da sestavi eno tako podobo, ima priden in izurjen umetnik eno ceo leto nepretrganega dela. Kjer se križa povprečna ladja s podolžnimi, nahaja se glavni oltar. Nad njim se vzdiguje baldahin na štirih stebrih iz prekrasnega, rumenkastega alabastra, katere je daroval mohamedanec Mohamed Ali, podkralj egiptovski. Stebri stojijo na dragocenih podstavkih iz čudovito zelene ga malahita. Človek bi skoro ne verjel, da je ta dragocenost naravni kamen iz ruskega gorovja Urala. Kar se je rabilo malahita, daroval ga je ruski car Nikolaj I. Tudi naš cesar je daroval v to cerkev dva ogromna, mogočna granitna stebra, ki sta v bližini marmornih kipov sv. Petra in Pavla. Pod glavnim oltarjem je „konfesijo“, znižan prostor z grobnico sv. Pavla, ki nosi napis: Pavel, apostol in mučenik.

(Dalje prth.)

Slavlje v Ljubljani od 23. do 27. avg. 1913.

Po skrbnih pripravah in neumornem opozarjanju časopisja in društvenih govornikov na katoliško slovensko-hrvatsko slavlje bilo je upati, da se bo slavnost vršila zadovoljivo. Da bo pa dosegla tak sijaj, da se bo vršila tako veličastno, da se bo toliko sre združilo v katoliško-slovensko-hrvatskem obljemu, tega tudi menda največji optimisti, ki gledajo in presojujejo vse le iz najboljše strani, niso pričakovali. Dne 24. avgusta zbran je bil v ljubljani Ljubljani ves naš narod, vsa naša domovina po svojih zastopnikih k narodnemu prazniku, kakor ga še ni poznala slovenska zgodovina. Vsi stanovalci, bili so zastopani šolarji in šolarke, rokodelski vajenci in pomočniki, mojstri, delavstvo vseh vrst, kmetje, dijaki na srednjih in visokih šolah, profesorji, uradniki, duhovniki, kmečki fantje, dekleta, pevci, dični Orli, deželni in državni poslanci, župani, občinski odborniki in naši višji pastirji slovenski in hrvaški škofje. 23. avgusta bil je dan učeče se mladine. Od vseh strani zbrala se je množica dijakov srednjih šol in vseučilišč; celi dan so imeli važna posvetovanja, ki so utrdila in v nekaterih ozirih tudi zažrtala novo smer v vojskovanju te mlade, krepke armade. V soboto zvečer pa je priredila naša mladina sijajni pozdravni večer, ki je združil Slovence, Čehe, Poljake, Hrvate in Slovake. Nad vse prisrčno je bil pozdravljen dr. Mahnič, krški škof, pričetnik katoliško-narodnega preporoda na Slovenskem.

H katoliškemu shodu prihitelo je nad 30.000 tujcev, 15 posebnih vlakov je dospelo v Ljubljano.

Najlepši prizor pa je bil slavnostni spreved v nedeljo zjutraj. Vsi, ki so ga videli, tudi taki, ki nam niso naklonjeni, pripoznajo, da je bil naravnost čaroben. Najlepše v nepregledni vrsti bilo je gledati prvič vrle Orle, kojih je bilo okoli 2000. Mladi in čvrsti, zdravi in pogumni fantje, kdo bi vas mogel pozabiti, Dru-

gič pa so budile splošno pozornost pestre skupine narodnih noš.

Mladenke, misel na zopetno vpeljavo narodne noše, katero je „Naš Dom“ večkrat izrekel, ne smemo pustiti v nemar; v sprevedu je bilo oseb v narodnih nošah okoli 2500, tudi nekatere gđc. učiteljice in gg. učitelji. Celi spreved je štel gotovo čez 20.000 udeležencev, pa se je izvršilo vse v najlepšem redu. Godb je bilo 12, zastav čez 140. Nepregledna množica pa je stala ob obeh straneh ulic in cest, kjer se je pomikal spreved; okna, balkoni so bili polni gledalcev, celo na strehe so se spravili nekateri radogledci.

Na Kongresnem trgu pred nunsko cerkvijo bral je sv. mašo ob 10. urizagrebški nadškof-koadjutor dr. Bauer. Celi trg je bil natlačeno poln nepopisno navdušenega ljudstva. Po sv. maši prebral je ljubljanski knezof posvetitev brezmadežni Devici Mariji. (Molitev s prav lepo sliko v precej veliki obliki dobi se v tiskarni sv. Cirila v Mariboru za 1 K.) Mnogim so tekale solze ginenja po licih, ko so izgovarjali za škofom počasi to molitvico, s katero se je slovenski, hrvatski, poljski in češki katoliški narod posvetil Mariji.

Medvelikanskim navdušenjem predlagane so bile udanostne izjave na cesarja in prestolonaslednika, potem pa se je pričel pomikati slavnostni spreved proti slavnostnemu prostoru na dvorišče domobranske vojašnice. Zborovanje otvoril dr. Gruđen in za predsedstvo so bili izbrani: za predsednika dr. Jankovič, podglavar Štajerskega, in Deželič, deželni knjižničar iz Zagreba. Pozdrav se je vršil za pozdravom in gromovito ploskanje in pritrdjevanje, ki je spremljalo pozdrave redoma, bilo je dokaz prekipelavajočega navdušenja. Šele ob 2. uri popoldne se je prvo zborovanje končalo.

Ko so se množice nekaj okrepčale, začele so dohajati silne trume že pred 4. uro na dvorišče domobranske vojaš-

nice, da prisostvujejo j a v n i t e l o - v a d b i. Celo dvorišče je bilo napolnjeno, in kjer se je le dalo kam višje povspeti, povsod si videl gledalce, ki so nestrpno pričakovali redkega užitka. Gotovo je bilo vseh gledalcev blizu 30.000. Telovadba se je vršila po sledečem redu: 800 slovenskih Orlov je izvajalo proste vaje. Nato so nastopile skupine: 13 čeških Orlič, 100 čeških Orlov, 60 slovenskih Orlov-vaditeljev, 32 slovenskih Orlic, potem skupina 15 čeških Orlov in 50 slovenskih Orlov. Zaključila je produkcijo telovadba na orodju. Po telovadbi so se razdelile vpričo vseh telovadcev in načelnika Zveze Orlov diplome telovadcem, ki so bili odlikovani. Kdo bi si bil mislil pred 10. leti, da se da narediti iz kmečkih fantov tako korajžne telovadce, močnih mišic in zdravih lic, da jih je bilo veselje gledati. Fantje-Orli, tako naprej! Neprestano ploskanje in odobravanje, s katerim vas je tisočero občinstvo odlikovalo, naj vam bo porok, da ste na pravi poti, sladka zavest, da ste vzradostili toliko tisoč src, naj vam bo v plačilo za obilni trud, za marsikatero urico, ki ste jo žrtvovali svoji, nad vse lepi nalogi. Da so fantje ložje korakali, igrala jim je vojaška godba 27. pešpolka najlepše koračnice. Hvala, vrli Orli, za izredni užitek!

Mnogo ljudi je že odšlo v nedeljo zvečer iz Ljubljane, in vendar je ostalo še toliko udeležencev, da so bila vsa posvetovanja izborna obiskana, slavnostna zborovanja pa so štela toliko udeležencev, da je bila krasno okrašena, velikanska dvorana v „Unionu“ do zadnjega kotička napolnjena. Ni možno, pri malem obsegu „Našega Doma“ ozirati se na vsa raznovrstna posvetovanja v različnih odsekih in na govore v slavnostnih zborovanjih; omenimo le nekatera, n. pr. 25. avgusta: Skrb za priseljence z dežele v mesto; skrb za katoliške Slovence v inozemstvu; skrb za rekrute in vojaške; sv. Evharistija in Marijine družbe (dr. Fr. Lukman). O izobraževalno-društvenem življenju govoril je dr. J. Hohnjec pri slavnostnem zborovanju.

(Ta govor bo priobčil „Naš Dom“ v prihodnji številki v celoti, ker je za naše društveno delo temeljne važnosti.) Dr. Brejc, voditelj koroških Slovencev, je pokazal pomen katoliške vere za pravice slovenskega ljudstva in povdarjal upravičenost narodnih zahtev obmejnih Slovencev.

Dne 26. avgusta sta zborovala dobrodelnici in socialno-ustavni odsek. Obravnavalo se je n. pr. Skrb za šoli odraslo mladino; boj proti alkoholu; patronaže za delavke, skrb za posle (A. Štupca); bolniška postrežba itd. Pri slavnostnem zborovanju je med drugimi govoril dr. Srebrnič o katoliškem tisku.

V sredo, dne 27. avgusta, je govoril med drugimi učitelj Mahulja o skrbi za mladino. Zelo je razveselil shod g. rektor Köster iz Hamborna, prinašajoč pozdrave škofov in duhovnikov iz Nemčije, ki skrb za slovensko delavstvo na Nemškem. Krona tega zborovanja je bil govor lavantinskega knezoškofa o sv. križu kot znamenju zmage; v njem omenja trojno vrsto branilcev domovine: 1. veterance, ki so jo branili, 2. možje, ki prihajajo iz boja, polni ran, ki jo branijo in tretja vrsta, ki ima na zastavi pro patria, mi bomo branili domovino. Kdo je ta tretja vrsta? To je mladina! Bog jo blagoslovi! Naj se tako bori, da, če dobi pozemeljsko posest, ne izgubi nebeške.

Že med shodom so pohiteli mnogi v P o s t o j n o gledat naravni kras pod zemljo. Največ nas je pa bilo po dokončanem katoliškem shodu. Okoli 500 korakalo nas je od postojnskega kolodvora naravnost v jamo. Pozdravil je obiskovalce na „plesišču“ okrajni glavar in godba je igrala v mogočno odmevajočih glasovih slovanske pesmi. Na tisoč jamskih razglednic je poletelo med svet z jamsko pošto. Z velikim zanimanjem ogledovali in občudovali so vsi obiskovalci podzemeljske dvorane in bajne krasote, na vse je naredila pa „Kalvarija“ nepozabljiv in čaroben vtis. Po celem potu po jami donele so slovenske, hrvaške, češke in

poljske pesmi. Lep je podzemeljski svet, pride zopet na svetlo solnčice. Vsak z veseljem ga človek gleda, pa se ven- pa je pritrjeval pesniku, ki poje: Slo- dar nekako zadovoljno oddahne, ko venski svet, ti si krasan.

Iz Balkana.

Na tujih tleh . . .

Skadar, 24. avgusta 1913.

I.

Tuji rod, dežela tuja,
tu se bil je vroči boj;
tu spominjam se domovja,
tebe mili narod moj.

Daleč proč od domovine,
a se čutim kot doma,
pesem slušam tu slovensko
radost mi je sred srca.

»Bodi zdrava domovina . . .«
v tujo, tiho noč doni,
zvestim sinom si v spominu,
mila domovina ti.

Pevajo slovenski sini
mislijo na dom in rod,
in pošiljajo pozdrave
v mile kraje, vam odtod.

II.

Skader! Danes tebe gledam,
kjer se bil je vroči boj.
kjer v junaštvu je tisoči
padel brat slovanski moj.

V duhu gledam divje boje,
vidim padlih sto in sto . . .
Pač so misli razne moje;
rosno moje mi oko . . .

Mirno spite, hrabri bratje,
dali domu ste vi — kri,
domovina, rod slovanski
vas slavil bo večne dni!

III.

Gomila tiha,
križ lesen —
napis ne kaže
mi noben,
kdo spi pod rušo
temno to,
ki dal je kri
za to zemljo . . .

Kdo spi tu?
brate ti povej,
saj bil i ti si
v vojski tej? —

»Tu spe tisoči
bratov mojih,
iz zdi se mi
da tudi tvojih . . .
Tu spe junaki
naši — sini,
ki dali kri so
— domovini . . .
A dali oh —
so jo zaman,
od krajev teh
je rod prognan . . .
Ta križ pa deci
naj — pove,
da tu tisoči
bratje spe.
Ta križ sinove
naj — bodri,
da dokončajo
delo — ti . . .«

Odkrije brat se,
tiho — moli,
topi srce se
meni v boli . . .

IV.

Z Bogom Skader! Z Bogom padli
vi junaki Črnih skal,
vas v spominu v srcu svojem,
bodem vedno obdržal.

— in slovenski vi sinovi
Z Bogom kličem vam v slovo;
naj naprej slovenska pesem,
še odmeva tu glasno.

Čast dajajte domovini,
mislite na mili kraj,
srečni spet se povrnite
v nje okrilje, nam nazaj.

Dragotin.

Pod vaško lipo.

Spomini starega rokodelca.

Jaz sem mislil včasih, ko sem po-
slušal govor našega g. kaplana, da bi
človek moral najmanj 10 let študirati,
da bi znal tako lepo govoriti, sedaj sem
pa videl, kako to gre. Fant se je sko-
rajžil in stopil na govorniški oder. Vi-

delo se je, da se malce boji, kajti glas
se mu je sprva tresel in obrisal si je
parkrat znoj s čela, ko je videl pred
seboj poslušalce, ki so pazili na vsa-
ko njegovo besedo, na vsak gib z roko.
Pozneje pa se je razvnel in šel mu je
dobro naučen govor od rok, kakor bi

sadil rožce. Potem pa je prišla vrsta na poslušalce. Gospod, ki je vodil vajo, je zahteval od vsakega, da je povedal, kakšne napake je pri govorniku opazil. Začela se je sodba in kritikovanje, ki je večinoma soglašala v tem, da je govornik dobro rešil svojo nalogo. Ako pa je kdo hotel biti posebno moder, njemu je g. voditelj naložil, da mora prihodnjič nastopiti kot govornik.

Nekega večera, ko sva jo ubirala iz društva, potresel sem za ramo Marka in mu rekel:

„Veš kaj, vse sem že slišal govoriti na odru, samo tebe še ne, kaj čakaš? Ali nimaš poguma?“

„O, poguma dosti“, je dejal, „toda jaz si ne upam nastopiti, ker bi se v govoru nehotе razburil. Glej, o čem pa naj tudi govorim? Če bi govoril o socialnem vprašanju, bi me to že v začetku razburilo pri spominu naše žalostne mizerije. Če bi hotel govoriti o abstinenci, bi drugi takoj zahtevali, da sam v dejanju pokažem dobre sado ve tega gibanja. To pa veš, nisem pijanec, ali kadar je človek žejen in ni dobiti vode, takrat ti mora vse dobro biti. Da bi pa govoril o literaturi ali v zvezdoslovju, pa spet ne kaže, ker nisem strokovnjak, kar je pa še drugega, o tem so pa itak že vsi govorili. Veš, jaz če bi nastopil, hotel bi biti izviren.“

Stvar je bila res tako zamotana, da mu tudi jaz nisem mogel dati dobrega sveta. Kar naenkrat se mi je pa zabliskala nova misel:

„Nastopi in povej, kako silna je moč ljubezni, prijateljske ljubezni, ki ne pozna meje, ne pozna žrtve.“

Marko ni rekel nič, samo zamislil se je kakor vselej, kadar je tuhtal nekaj novega.

Naslednje dni pa je presedel zamišljen cele ure pri mizi. Če bi ga bil kdo vprašal, kaj študira, bi še od daleč ne bil izvedel odgovora na svoje vprašanje. Ali jaz sem vedel, da se pripravlja za govor in nestrpno sem čakal večera, ki mi prinese ta užitek.

Tisti večer so bili fantje kakor navadno zbrani v društvu. Šalili so se

in ugibali, kaj prinese nocojšnji večer zanimivega. Samo Marko je sedel na stolu resen in miren kakor vedno, niti sence razburjenja mu ni bilo moči brati iz obraza. Vse je kazalo, da si je svest svoje naloge.

Gospod voditelj je otvoril večer in dal besedo Marku. — Kakor zamaknjeni smo poslušali. On pa se je odkašljaval in počakal, da se je napravila tišina, potem pa začel:

„Slavna gospoda! Odločil sem se, da vam povem, kako silna je moč ljubezni pravega prijatelja. Vzemimo, da se dobita dva prijatelja na stanovanju, prvi je olikan, drugi pa neroden kar se da. Nerodnost njegova je tolika, da ponoči prvi drugemu ubije drago skledo in mu slednjič poškoduje vodovod. Gospoda moja! Zbrali smo se tukaj, da se vadimo v nastopih za vse slučaje. Vprašam vse, kaj bi vi napravili, ko bi prišli v tak položaj?“

Mi smo se spogledovali, vsak si je pač mislil svojo.

Marko pa se je razvnel in nadaljeval: „Jaz vam pa pravim, pustiti bi morali spanje in tiščati vodovodno cev, ker sicer bi voda, oziroma prijateljska ljubezen, dobila slabo izpričevalo. Dragi tovariši! Jaz sem že doživel tak slučaj, a lahko rečem, da sem storil, kar je bilo v moji moči. — Kaj se iz tega učimo? To, da svojih prijateljev ne smemo pustiti v nerodnosti in nevednosti. In to se ne bo zgodilo, ako bo vžigala naša srca moč prave prijateljske ljubezni.“

„Živijo!“ je zadonelo kakor iz njih ust. In ko je bila kritika, je bila najboljša. Fantje so že vedeli vsò povest in se z menoj veselili, da ni bilo nič hujšega. Stara sablja.

Naprednjaštvo.

Konec.

Jaz pa mu sežem v besedo: „Nisi li dejal, da si naprednjak? Bi mi li ne hotel povedati, v čem si napreden?“

„No, saj res“, mi odvrne, „ti še ne veš prav nič, kako se dajemo, na dve strani smo. Veš, eni drže s f, mi pa smo proti njim. In mi, ki smo proti njim, smo naprednjaki. Poglej,

prej smo morali biti, kot so nam narekovali v farovžu. Sedaj pa smo prosti, delamo, kar hočemo. Prej, kdor ni šel v cerkev, je bil ničvreden človek, sedaj pa si videl, koliko nas je bilo na trgu samih naprednjakov. Ni li lepo biti naprednjak? Upam, da boš tudi ti držal z nami, ker smo prijatelji. One druge pa pusti, ker so same b. . . . Odloči se in dobro bode. Naroči si „N. List“ in tam boš našel marsikaj, kar te bo zanimalo.“

Naveličal sem se njegovega govorjenja, vzdignil se od mize in odšel brzih korakov proti domači vasi. Proti domu gredoč sem mislil marsikaj. — Spomnil sem se najdražjega prijatelja Jankota. Je-li tudi on postal to, kar so oni? Ne, ni mogoče; predober je Janko, da bi hodil po poti pogube. Če nikdo drugi, on je gotovo ostal zvest temu, kar ga je učila mati, namreč veri in narodu slovenskemu. In res, ko sem prestopil prag domače hiše, mi pridejo nasproti z odprtimi rokami vsi domači, in med njimi tudi prijatelj Janko. Solze veselja so ga skoraj oblile; vzdihnil je: „Hvala Bogu, da si prišel, težko sem te pričakoval in vendar sem te pričakal. A bojim se, da te izgubim, kot sem izgubil toliko drugih. Glej, osamljen sem, nimam prijatelja, da bi mu potožil svojo bol. In sedaj si prišel ti, ali ni res, da me ne zapustiš? Glej, osamljen sem, ker se držim pota, ki so mi ga priporočili moja dobra mati, rekoč: Janko, bodi vedno dober, drži se tega, kot te uči sv. vera in ne pozabi nikdar delati v korist milega naroda slovenskega. Torej vera in narod . . . Več kot polovica se jih je izneverilo temu geslu ter hodijo po potu tako imenovanega naprednjaštva. In kam jih privede to? Vere imajo že malo ali nič in naroda se spominjajo le pri polnih kozarcih. Namesto, da bi delali za narod, pa zapravljajo denar, poštenje ter si s tem pripravljajo slabo bodočnost in dajejo drugim slab vzgled. Danes so bili sicer pri sveti maši, a ko so stopili gospod na prižnico, pa so jo odkurili, kot bi bil prišel

sam ne vem kdo. In gotovo so jo popihali v gostilno . . .“

„Kjer sem jih pustil jaz, ker nisem mogel več poslušati njih grdega govorjenja.“

„Kaj pa so govorili?“

„Ej, nagovarjali so me, naj držim ž njimi, naj bom naprednjak. No, če bi držal ž njimi, bi bil res napreden, pa ne v pravem pomenu besede, ampak v pijančevanju, zabavljanju in enakem!“

In Janko me vzradoščen vpraša: „Se ti li dopada takšen napredek?“

„Biti napreden“, sem mu odgovoril, „je res lepo, a takšna naprednost pa mi ne ugaja prav nič.“

In Janko nadaljuje: „Zato pa ti rečem. Drži se starega gesla: Vse za vero, dom, cesarja, ker samo ti, ki delajo po tem geslu, bodo v resnici lahko kaj koristili sebi in narodu slovenskemu. Glej, zbira se vsako drugo nedeljo nekaj tovarišev, vnetih za narod in vero, pod vaško lipo, kjer se navdušujejo za svetinje naših pradedov. Pojdi z menoj, ne bo ti žal.“

In šel sem ž njim, in nisem se ksal. Priljubili ste se mi, dragi tovariši, in hvaležen sem vam, da sem vas smel poslušati, vaše navdušene govore, ki so nas vnmali za sveto vero in mili naš dom.

Končam sedaj z nadejo, da tudi vi, ako imate kakega prljatelja, ki se povrne v kratkem času od vojakov, pripeljeta pod lipo, pod katero je pripeljal mene moj prijatelj.

To iskreno želi

Nova sablja.

Dragocen biser mladeničev.

V vencu krščanskih kreposti katoliškega, slovenskega mladeniča poznam prekrasno cvetko, katero bi moral vsak mladenič najskrbneje negovati in čuvati; ali pogostokrat vene, suši se, in če je enkrat zvenela, izgine na vekomaj. — Med dragocenim blagom krščanskega življenja poznamo vsi dragotino, ki je marsikateremu fantu edini lišp in edino imetje . . . Ako se pa enkrat izgubi, tedaj je ni možno nikdar več najti v brezkončni morski globini, niti v neizmernih nebeških viša-

vah... In vendar jo marsikateri mladenič lahko miselno zavrne.

Kateri pa je ta cvet, kakšen je ta dragi kamen? — To je cvet nedolžnosti in drag kamen deviške čistosti mladeniča. In ta cvet in dragi kamen sta za poznejša leta najkrepkejša podlaga zadovoljnega, srečnega in blaženega življenja — in naj bi se tudi razpenjal nad glavo še tako črn oblak najtežje nesreče. In glavni pogoj, da ta cvet bujno živi, in da se ta dragotina ne izgubi, je sramežljivost...

Sramežljivost je ena najimenitnejših kreposti za mladeniča in tudi moža... In tu se zopet seje prvo seme v mladeniških letih. Od zorne mladosti fanta je odvisno, kaj pozneje vzraste iz tega semena: ali lilija čistosti, roža devištva ali pa trn pregrehe. — „Oj, kako krasen je čist rož v svojem sijaju; nesmrten je njegov spomin; kajti poznan je pri Bogu in pri ljudeh!“ Tako beremo v sv. pismu. — Uverjen sem, krščanski slovenski mladenič, da se popolnoma strinjaš s temi besedami.

Čistost srca se blesti na jasnem čelu mladeniča, odseva iz bistrih oči, govori iz nežnih ust, daje telesu moč in vsemu življenju ljubeznjivost. Kristus blagruje vse, ki so čistega srca, in obljubuje, da bodo gledali Boga. Zato je izrekel tudi sv. Ivan Zlatoust v carigradski cerkvi pred tisoč in tisoč poslušalci: „Za nobeno reč ne skrbite toliko, kolikor za to, da vzgajate svojo deco v sveti čistosti in sramežljivosti.“ Aji pa tudi more biti lepša krasota za katoliško-narodnega mladeniča nego venec, zvit iz belih lilij?

Kar je v prirodi cvetni prašek na cvetlici, kar je sveže zelenilo na travnikih, kar je sijaj zlatu, kar je bliščoba demantu — to je čisto in sramežljivo srce v mladeniškem življenju.

Če si, ljubi mladenič, sramežljiv, če ti zalije lice rdečica, kadar slišiš

kako nespodobno besedo: dober si, zlato je tvoje srce, tvoja duša je sijajna in lepa kakor kristal. Tvoje sramežljivo življenje je od vseh pozemeljskih žrtev Bogu najljubši dar. Gorje pa mladeničem, kjer se izgublja sramežljivost, kjer se namesto rdečice na licu ziblje nasmeš na ustnicah, kadar prihajajo nečedne besede na jezik, kadar se naslaja uho v umazanih pogovorih.

Tak mladenič zdi se mi kakor črviv sad na drevesu našega naroda. Bled in prepadel hodi okoli, izgubil je veselje do življenja in narodnega dela, izgubil je smisel za naše cilje. Duševne in telesne moči mu pešajo; v svoji strasti še najde nekaj hipnega užitka; ta se ga je oklenila kakor železna srajca, da iz nje ne more. Bog te varuj, mladenič, takega življenja!

Novejši vzgojeslovci priporočajo zoper npravno kugo naravne pripomočke, n. pr.: telovadba, utrjenje telesa itd. Pa brez nadnaravnih pripomočkov za ohranjanje čistosti ne gre, to pripoznavajo tudi imenitni, moderni vzgojeslovci, n. pr. vseučilišni profesor Förster.

Moj ljubi katoliško-narodni mladenič, če si hočeš ohraniti sveto čistost in nedolžnost, poslušaj me: 1. Varuj se slabih tovarišev! 2. Moli veliko! 3. Časti brezmadežno devico Marijo. 4. Hodi pogostokrat k sv. zakramentu.

Mogoče se te vrstice temu ali onemu ne dopadejo, češ, danes je bila pa dolga pridiga. Ne morem za to. Na to opozarjati sem moral svoje brate po mili slovenski domovini, ker zdi se mi glavna točka našega gibanja. Če na to točko ne bomo gledali, nima naša organizacija temelja in bo razpadla.

Iz vinorodnih, hribovitih Haloz od Sv. Trojice, pošilja prisrčne pozdrave vsem bratom po širni domovini slovenski sinko Slovenije — brat Jožek.

Dekliški vrtec.

Letalni stroj.

Letošnji dan 24. avgusta bode tudi meni ostal v spominu. Nisem bila

sicer na katoliško-narodnem shodu v Ljubljani, ne, ker mi za to pač primanjkuje potrebnih sredstev, vendar

sem imela ta dan tudi jaz izreden užitek.

Bilo je okrog 6. ure popoldne. Pridšla ravno od izprehoda, vrgla sem se utrujena na svojo posteljo. Pa nisem spala, ne — klici na dvorišču sosedov me privabijo k oknu, ko pribobni krasen letalni stroj nad hišami. Sosed razlaga, kaj je to, žena pa trdi, da je le kragulj, ki se pelje po kokoši.

Letalni stroj, ta krasni, čudni kragulj, kako vestno sem ga motrila, dokler mi ni zatonil na vzhodno-južni strani za zelene pohorske planine.

Izreden užitek, kaj ne?! Saj kaj takšnega še nisem videla. To pa me je postavilo v spominu za par let nazaj. Upam, da mi oprostite, da vam povem še eden takšen dogodek. Takrat je bil moj dom še na planičici.

Bilo je ravno ob času, ko so napovedovali konec sveta. Srce je že prekipovalo nekaterim strahu, le neka ženska se je norčevala iz vsega. Bilo je pa nekega popoldne, ko je ravno spravljal dotična oseba snopje na nji-vi. Kar se priziblje v sinjem zraku sem izza visoke gore lep, rumen zrakoplov. Ker dotična oseba še ni kaj takega videla, bi jo bilo to skoraj spravilo iz uma. Naenkrat ji je stopilo vse napovedovanje živo pred oči in v sveti grozi je zakričala: „Jezus usmiljeni, zdaj bode torej konec sveta.“ S težavo jo je pomiril sin in ji dokazal, da je to samo zrakoplov.

Neki drug, sedaj že pokojni starček pa, ko ga je zagledal, je snel klubuk in rekel zbranim: „Molimo, nič dobrega nas ne čaka, ko se vozijo takšne stvari po zraku“.

Najbolj ponosno pa je trdila neka ženska na visokem Pohorju, da je videla, da se je sam Bog peljal mimo, ker mu je rožni venec segal globoko doli. — Takšna mnenja je povzročal tisti zrakoplov.

Tudi jaz sem ga opazovala z veseljem in grozo. Zibal se je kakor krasen jerbašček ravno nad hišo, potem se zaletel proti planinam, koje je nekaj časa obkroževal, nato pa se naglo zasukal in plaval nazaj. Pare mu je

zmanjkovalo, kakor ranjen ptič začel je padati. To je bil prizor; bliže ko je prihajal, toliko lepši in večji je bil, a nazadnje se je spustil med dvema planinama v globel, po kateri teče voda, ki je tako močna, da goni ob njej stoječe žage in mline. Obvisel je na visoki smreki.

Obupni klici slišali so se iz zrakoplova na ljudi, ki so se zbrali na kraju nezgode. Nek pogumen mož pa je splezal na drevo, odvil vrvice in jih spustil na zemljo. Izstopili so trije gospodje in visoka dama v čisto beli obleki. Vsi solznih oči zahvalili so se svojim rešiteljem, izpustili ostalo paro, zložili zrakoplov na voz, sami pa se odpeljali z avtomobilom; nepričakovano, kakor so prišli, so zopet izginili v svet.

Le ljudje so nekaj časa ugibali, kdo je bil in hvalili Boga, da se ta nezgoda ni pripetila sredi visoke planine, kjer bi bila pomoč težko mogoča.

Kdo se je vozil takrat in kdo se je peljal sedaj, mi ni znano in me tudi ni zanimalo toliko; zanimal pa me je tisti zrakoplov in pa sedaj letalni stroj, ta krasna, čudna ptica.

Kaj ne, dragi čitatelji, da je to nekaj zanimivega!? Ako še doživi kedaj kaj sličnega, gotovo vam to poroča

Zvonimira.

Prijateljstvo. Vsak ljubi družino posebno pa mladina. Smo že tako ustvarjeni, da smo navezani drug na drugega. Pa tukaj je treba ločiti med dobrim in slabim. Draga mi prijateljica, s kakšnimi se družiš, taka bodeš postala sama. Dobra prijateljica ti mora biti le samo taka, katera je pobožna, odkritosrčna in in blagohotna.

Pobožna! Le taki smeš zaupati; varuj in ogiblji pa se onih, ki niso v vsem čiste in imajo samo posvetne pogovore ali ki te odvrčajo od izpolnjevanja verskih dolžnosti. Ne izgovarjaj se, da tebi ne morejo škodovati, ker si že zadosti utrjena v dobrem.

Vsak človek je omahljiv, slaba pa si tudi ti. Prave prijateljice skrbе tudi za dušni blagor druga drugi, se med seboj posvare, opominjajo na dušne nevarnosti, se izpodbujajo v dobrem in podpirajo v čednostnem stremljenju. To polaga na srce vsem dobro mislečim mladenkam v svojem prvem dopisu

Jozeфа.

Miroljubnost. Srce se mi polni z žalostjo, ko vidim oziroma slišim o tolikih nemirih in prepirih med dekleti. Ljubi mir se žalibog večkrat pogreša v družinskem in družabnem živ-

ljenju. Glavni vzrok, da se mir tolikokrat skali, bi bil po mojem mnenju v naši nepotrpežljivosti. Nekatere mladenke imajo navado, da se kaj rade šali in ne mislijo s tem nikogar žaliti, pa so nepremišljene v svojih šalah. Beseda je izgovorjena v šali a tovaršica ji tako zameri, da se celo izrazi, da ji tega neče odpustiti.

Pa drage! Moramo biti potrpežljive in prizanesljive. Mladdenke, katere so nepremišljene v besedah in šalah, prosim, da naj skušajo svojo napako odpraviti, ker pride včasih iz tega nepotreben prepir. Drugi vzrok prepira je, da mladdenke tako hitro opazijo vsako napako na svoji tovaršici, in se začnejo o njej pogovarjati in ji tudi včasih radi tega odtegnje svojo prijaznost. Pa nekatera je tako dobra in oni vse pove, kaj se o njej pogovarjajo, in prepir in sovraštvo je že tu. Grdo in grešno je, o sla-

bostih bližnjega govoriti, ker nikdo ni brez njih. Ali je treba, da se dekleta sovražijo med seboj? Ali že nimamo drugih sovražnikov dovolj. Vse smo hčere sv. Cerkve, vse imamo slovenske matere, vse smo hčere mile Slovenije, zato imejmo se rade, bodimo si dobre in lepo bo naše življenje v naših organizacijah. Draga mi sestrice! Če si s katero mladenko navskriž, podaj ji roko v spravo; ne čakaj, da ti jo ona ponudi. Proč s trmo, ki je vzrok vajine nesprave. Začni ti prva, in bodi prepričana, da bo med vama vzknila prava sestrška ljubezen, in veselo bo tvoje srce. Saj poje pesnik: Tam kjer mir prebiva, vse pokojno spi, naj si bo na slamci al' na pernici. Da bi se pa naši slovenski domovini naselil ljubi mir posebno med dekleti to so srčne želje

Fosavske Tončke.

Dobri nasveti.

Oskrba bolnikov. Dekle, katero je vredno slovenskega imena, naj obrne pozornost na postrežbo bolnikov.

Kako ž njimi ravnati, se najbolje priučiš, ako prečitaš knjigo, ki jo je izdala Družba sv. Mohorja: „Postrežba bolnikom“. Ravnaj se po njej in bolnik, ki ga imaš v oskrbi, ti bo hvaležen. Pazi, da ne prezreš poglavja o zračenju sob in o čistosti perila. Uravnaj bolnika tako, da mu vrst pri ležanju ne bo trpel. Primerno toploto naj ti kaže zvesti toplomer; količino toplote, ki jo bolnik mora imeti, poišči v dotični knjigi. Z jedjo ravnaj pametno,

da bolniku stanje ne pohujšaš. O tem ti pa zelo obširno govori neprecenljiva knjižica: „Domači zdravnik“, katerega izvirni spis je spisal prelat S. Knajp v nemščini. Preveden je pa na slovenski jezik, ki ga je izdala tudi Družba sv. Mohorja.

Napačno ravnanje pri hrani spravi marsikaterega bolnika v grob. Pri vsem pa: imej poleg usmiljenega srca tudi potrpljenje in opravljaj to delo z veseljem, ker potem smeš biti prepričana, da ti bo bolnik na ta način veliko bolj hvaležen. — Teh misli je vedno

Pepca S.

Društveni glasnik.

Sv. Lovrenc v Slov. gor. Dne 28. sept. se vrši pri nas veliki mladeniški shod, ob pol 10. uri slovesno blagoslavljanje Marijine družbe podob: sv. Neže in sv. Alojzija. Potem je sv. maša in pridiga za mladino. Po cerkvenem opravilu bo mladeniško zborovanje pri cerkvi. Govorijo razni govorniki. Med zborovanjem bo pel pevski zbor. Mladičiči sosednjih župnij, Slovenskih goric, Dravskega in Murskega polja, pridite in počastite shod s svojim obiskom, pridite, da se tudi v tej okolici spoznamo med seboj, vidimo, kaj smo do sedaj delali, ter se navdušimo za nadaljno delo pri naših društvih.

Tajnik M. z.

Sv. Anton v Slov. gor. Naša mladeniška zveza nadaljuje letos svoje delovanje v isti smeri, kakor si jo je na občnem zboru določila. Le o štirih letošnjih shodih vam sedaj lahko poročam, a če se vzame veliko število vdeležencev, smo na te shode lahko ponosni. Posebno nas veseli, da smo opazili nastopiti nekaj novih moči. Naj omenim v tem poročilu

le nekatera važnejša predavanja. Č. g. kaplan Erhatič so predavali: 1. O družini, kot začetnici in prvi stopinji ustavnega življenja; 2. o občini in okrajnem glavarstvu; opisali so delovanje občine, njene pravice in dolžnosti, njen ustroj, razpravljali o sestavi in velikem pomenu krajin in krajinah šolskih svetov in okrajnih zastopov; opozorilo in navduševalo se je ob tej priliki mladeniče, kakšnih mož se ne sme, kakšni se morajo voliti v občinske odbore, v okrajne in krajne šolske svete. v okrajne zastope itd. 3. Opozorili in omenili so 1050 letnico apostolov sv. Cirila in Metoda ter so razpravljali o tej priliki o družbi sv. Cirila in Metoda in Sl. Straži. Pri vsakem shodu so se kolikor mogoče pregledale važnejše svetovne posebnosti, svetovni položaj posebno pa balkanska vojska. Predsednik Ljud. Poljanec je predaval: 1. O pravem značaju, 2. o pomenu društvenega življenja, 3. je podal poročilo o občnem zboru slov. kršč. soc. zveze pri sv. Križu na Murskem polju, ter prinesel svojim tovarišem od sv. Križa prisrčne pozdrave

naših spodnještajerskih voditeljev. Anžel Ferd. je govoril »o namenu našega delovanja«, in nam podal »življenjski hrvaškega mladeniča Petra Barbariča. Potem so še predavali: Anžel Ferd. »O našem narodnem grehu« (splošno), Vrščić Ignac: O naših narodnih sovražnikih, Pučko Leop. O naših narodnih grehih (posebej razdeljenih). Novi ud mlad. zveze Borko Franc pozdravi iskreno svoje tovariše ter izrazi veselje nad velikim napredkom pri sv. Antonu. Več mladeničev je nastopilo z deklamacijami, več se jih je oglasilo k razpravi — tudi blagajnik je s svojimi navduševalnimi besedami dobil marsikaj okroglega v blagajno, katero bomo letos posebno rabili za prekrasni novi gledališki oder, ki bo kmalu gotov.

Gornja Radgona. Dne 31. avgusta 1913 je obhajala naša Mladeniška zveza 10 letnico svojega obstanka. Pridigo in slovesni sv. mašo je imel vlč. g. dr. Fr. Lukman, profesor iz Maribora. Med sv. mašo je bilo skupno sv. obhajilo mladeničev. Zborovanje se je pričelo po večernicah. Predsednik zveze Peter Potočnik org. pozdravi vse navzoče. Potem oriše zasluge mladinskih zvez, ter pozivlja mladino v boj proti našim sovražnikom. Slavnostni govornik g. Fr. Žebot oriše veliko važnost mladinskih zvez, ter pozivlja mladino, naj se zvesto oklene naših organizacij, kajti le v teh je rešitev naše bodočnosti. Izrazi tudi željo naj bi se pri nas ustanovil »Orel«. Vsi smo z veseljem vskliknili »dal Bog«, ali za to željo pa se skriva še mnogo težav, katere je treba prej odstraniti. Vlč. g. kaplan V. Kraner pozivlja mladino k stanovitosti o dobrem. G. J. Lančič govori, kak naj bo slov. mladonč. Nato se je pričela veselica. Moški zbor je pod vodstvom gosp. org. zapel »Domovje moje Avstrija« ter »Slovenec i Hrvat«. Tamburaški zbor zaigral je nekaj mičnih komadov. Igra »Skriti zaklad« ter šaljiv nastop sta občinstvu zelo ugajala; igralci so svoje vloge dobro rešili. Nato je bila prosta zabava s šaljivo pošto, konfeti, petjem in tamburanjem. Prav hitro so potekle vesele urice. Slavnost sta brzojavno pozdravila č. g. duh. vod. iz potovanja v Dalmaciji ter Božidar Ormoški. Mladenčiči Šentpeterski, oklenite se še bolj trdno naših lepih organizacij, in uvideli boste, da ravno Mlad. zv. je bila vaš dobri angelj varuh, katera je že marsikaterega mladeniča obvarovala mnogotere nesreče ter rešila marsikatero zla. P. P.

Hoče pri Mariboru. Dne 13. aprila se je udeležilo prvega letnega sestanka »Dekliške zveze« 65 deklet. Voditeljica zveze govorila je o delovanju »Dekl. zveze« v pretečenem letu. Marija Toličič je govorila o znaku Mar. dr. Filomena Visočnik O pomladnem krasu in dobi mladosti. Pozdravila nas je tudi mladenka od Sv. Martina pri Vurbergu. Koren Marija: O slabem berilu in plesu. Na praznik sv. Petra in Pavla je obhajala »Dekl. in Mlad. Marijina družba« 5 letnico svojega obstanka. Pri rani službi božji je pristopilo k sv. obhajilu 157 mladeničev in mladenk iz Marijine družbe. Popoldne pri večernicah pa je bila pridiga za mladeniče in mladenke »Marijine družbe«. Dne

13. julija smo se zopet zbrale k zborovanju »Dekl. zv.« v tako obilnem številu kakor zadnjič. Filomena Visočnik je govorila o sovražnikih vere in čednosti. Mulec Marija je deklamirala pesem ob petletnici naše »Marijine dr.« Cast. g. vod. so nas navduševali z lepimi besedami. Ob enem so tudi naznanili o velikem dekliskem shodu v Framu 27. julija, katerega se nas je potem udeležilo čez 50 mladenk iz Mar. dr. (O slavnosti glej poročilo iz Framu op. ured.) Pohorska mladenka.

Fram. Dekliški shod v nedeljo 27. julija je prav krasno vspel. To je bil res tabor. Veselo je bilo gledati kako so prihajale od vseh strani ogromne množice zavednih deklet. Hoče so prišle v procesiji (52) z družbeno zastavo. Sv. opravilo se je začelo ob pol 10. Najprej je bila procesija z Najsvetejšim, ker smo obhajali god farne patrone sv. Ane. Nato je bila pridiga, katero je imel v zbranih in v srce segajočih besedah, č. g. prof. Jerovšek, povedal je, kakšno mora biti slovensko dekle, da bo čast in dika slovenskega naroda in svete kat. cerkve. Biti mora: globoko verno, čisto in nedolžno, zavedno in značajno ter ukaželjno. Po slovesni sv. maši smo hiteli na stari grad, ki je bil v zastavah in lepo okrašen. Velika četa navdušenih deklet se je zbrala na prav lepem in primernem prostoru. Zborovanje je otvoril in vodil veleč. g. prof. dr. Hohnjec. Imel je tudi lep govor o sv. križu. Ob sklepu se je spominjal 1050 letnice prihoda slov. bratov sv. Cirila in Metoda v naše kraje. Nato so nastopala dekleta kot govornice. Govorile so sledeča dekleta: Černej Anka (Fram) dekl. in govori pozdrav. Čerič Marija (Fram) proslavlja sv. Cirila in Metoda. Prijol (Fram) opisuje lepoto slov. zemlje. Čiček Marija (Hoče) povdarja o veliki važnosti matere za javno življenje. Androjna Marija (Sv. Jurij v Slov. gor.) prinaša pozdrave iz Slov. goric in navdušuje dekleta naj bojo neustrašene v boju za sv. vero in slovensko domovino. Mlaker Marija Sv. Lovrenc, Bauman Marija iz Cirkovc in Pišek Tereza govorijo o potrebi dekliske organizacije. Vsaka mladenka k družbi, k dekliski zvezi. Zlasti Poharc Roza (Slinvica) govori navdušeno o lepoti Marijine družbe in pravi da je Marijina družba najboljši ključ do sreče. Posebno navdušeno govori Furek Alojzija (Slinvica) o sreči sv. vere in kako moramo zatirati slabo, protiversko, svobodomiselno ali liberalno časopisje kakor je ptujski smrdljivi »Štajerc« in drugi. Bauman Liza (Cirkovce) govori o dobri tovaršiji. Vsaki slovenski mladenki naj bo tovaršija Marija in dobra knjiga. O lepoti slovenske zemlje so govorile Podvršnik Marija (Sv. Martin) in Toličič Marija (Hoče). Ta povdarja kako bogata je slovenska zemlja in naj dekleta ne siuijo v mesta. Sklepne besede je govorila domačinka Kodrič Marija in potem je gosp. dr. Hohnjec zborovanje zaključil. Polni navdušenja in vneti za dobro smo se razšli iz starodavnega grada, ki je bil v zastavah in lepo okrašen. Sli smo v cerkev, kjer so bile večernice. Kdor posluša navdušene mladenčice in mladenke na shodih, ta mora priznati, da je naša mladinska

organizacija obrodila lepe sadove. Zato pa mladenči in dekleta! dvignimo se! Hitimo na novo delo! Dokler bo imel naš narod pridno, pošteno, trezno, čisto in neomadeževano, pa zdravo in krepko ter zavedno in izobraženo mladino, se mu ni treba bati pogube. In lahko bomo rekli s hrvatskim pesnikom:

»Još Hrvacka ni propala,
Dok mi živimo!«

Teharje. Tudi naša mladina še ni izgubljena, po veliki večini je dobra ter dovzetna za vse dobro in plemenito. To kaže zanimanje fantov za pouk in izobrazbo. Vsak mesec se zberejo po enkrat k poučnemu govoru duhov. voditelja. Zato smo si ustanovili mladeniško zvezo. Nekaj časa se že tudi pridno vadijo v tamburanju. Fantje le prave korajže več, nikogar se ne bojmo ampak vsi dobri fantje se združimo trdno v Mladeniški zvezi. — A tudi teharska dobra dekleta nočejo biti na Slovenskem zadnje. Z velikim veseljem so prisostvovali na 2. poučnem shodu dne 31. avgusta, ustanovi vi Dekliške zveze. Kar prvič se jih je oglasilo okoli 70, a mnogo jih še pričakujemo, še enkrat toliko. Enoglasno se je izvolil sledeči odbor: Ana Rebov, Marija Brglez, Tereza Gajšek, Tereza Štor, Jozefa Tratnik, Ivana Gajšek. Bog daj srečo in stanovitnost, dekleta! Tudi za narodno nošo kažejo veselje naša dekleta. Na katoliškem shodu v Ljubljani nas je bilo kakih 20, — 10 fantov z obema zastavama M. dr. in 10 mladenk. Teharska mladina zbira se v katoliških društvi, na mesečnih poučnih shodih in izobrazuj se in uči in pripravljaj za življenje prav pridno, ker ravno v Teharjih nam je treba dobrih katoličanov in zavednih Slovencev mnogo, mnogo!

Šoštanj. II. četrtno poročilo Dekliške zveze. Shod dne 27. aprila. Dekleta zapoje pesem »Slovensko dekle«. Angela Novak deklamira »Vedeževalka«. Ivana Medved »Bodi vsak svoje sreče kovač«. Melanšek Franca deklam. »Iz doma«. Tekavc Terezija govori o varčnosti. Č. g. vod. pripovedujejo o razmerah ameriškega mesta Milwaukee. Shod se zaključi s pesmico »Slišala sem ptičko pet«. 25. majnika je mesto poučnega shoda predstavljala Dekl. zveza dve igri: »Luknja na miznem prtu« in »Nežka z Bleda«. Igralke so vloge dobro rešile. Shod dne 15. junija. Shod se otvori s pesmico »Rožic ne bom trgala«. Deklamacija »Na po-

tujčeni zemlji« Melanšek Franca. Predsednica Ana Hrastnik govori o pranju. Praprotnik Ant. deklamira »Kmet v risu«. Č. g. vod. razložijo pomen deklamacij. Dekleta zapoje pesem »Ko ptičica sem pevala«. Naš vod. č. g. Valentin Kropivšek so šli v sv. Andraž za provizorja; želimo zelo, da bi kmalo prišli nazaj.

Zreče. Na dekliškem sestanku, ki se je vršil dne 6. junija, nas je tovaršica Kračun A. vnmala za češčenje presv. Srca Jezusovega, ki ga naj gojimo sicer vedno zlasti pa sedaj v Njemu posvečenem mesecu juniju. Leskovar Jozefa nas je svarila pred slabim berilom. Hren Trezika je opozarjala na minljivost vsega posvetnega. Orož Antonija je govorila o železnici, ki vodi v nebesa. Počastila nas je na tem sestanku s svojo prisotnostjo Kumer Jula iz Konjic ter nam govorila pomenljive besede o namenu Dekliške zv. — gojiti globoko vernost, narodnost in izobrazbo. Klančnik Francka se kot nevesta poslovila od tovarišic. Naslednji sestanek smo imele 20. julija. Z govori so nastopile: Hren Terezija »Varuj se slabe tovaršije, če hočeš nedolžna ostati«. Ivšek Alojzija »Dekle, pomisli večkrat, čemu si ustvarjena«. Hren Ana »Napačna sramežljivost deklet«. Leskovar Jozefa »Štiri cvetke naj goji vsaka mladenka, vijolico ponižnosti, vrtnico ljubezni do Boga, lilijo nedolžnosti in šmarnico češčenja Marije. Jevšenak Antonija je prednašala pesmico o nedolžnosti. G. voditelj so nam podali več primernih nauk in navodil o lepem vedenju.

Nam. tajnice.

Videm ob Savi. Čakam in čakam, pa zastoj — na poročilo o našem posavskem dekliškem shodu, ki je bil 13. jul. t. l. na Vidmu. Sprejmite torej danes vsaj kratko obvestilo, da se je sijajno obnesel. V cerkvi je prepričevalno pridigoval č. g. dr. Hohnjec, na lepem zborovalnem prostoru pa so tisočeroglavi množici deklet govorili razen imenovanega gospoda še drugi domači in sosedni gg. govorniki in dekleta-govornice. Navdušenje je bilo veliko. Dal Bog, da bi ostalo v vseh župnijah trajno ter obrodilo in društvi in zunaj društev obilo sadu!

Dunaj. Dne 15. vel. srp. poročila se je tukaj vrla članica dunajske Dekl. zv., gdč. Al. Eržen z g. Antonom Raspargarjem, asistentom južne železnice, bivšim preds. Straže. Iskreno čestitamo!

Dekl. zveza.

Kratkočasnik.

Oče, kateri je prosil sinu birmskega botra: »Lepo Vas prosim, gospod, bodite tako dobri in pojdite mojemu sinu za botra! Saj mu ne bode treba nič dati. Moja žena bo spekla eno na tri, eno pa na štiri, pa jih bo dobro opotičila saj imamo orehe doma. Samo tako sem mislil, da bi toliko pridjali, da bi juncu v v hlevu ne bilo dolg čas, ker bi mu tovariša kupili!«

Mesar svojemu tovarišu. »Dragi tovariš ti si velik neumnež, da se tako mučiš z narejanjem krvavih klobas. Jaz na prim. sem pa bolj praktičen. Kadar kupim prašiča ga par dni krmim s samo svežo vodo, da se mu pošteno operejo čreva. Potem pa mu dam do sitega se najesti zabelenega ričeta in ga takoj zakoljem. Vidiš koliko dela si prihranim, ker tako lahko klobase kar zašpilim in prodam!«

Drobtinice.

Pazite na narodne noše! Naše prekrasne narodne noše so dale katoliškemu shodu največji sijaj. Ponosni smo lahko na to armado zavednih mož in fantov, žena in deklet. Sedaj pa je dolžnost vseh nas, paziti, da se zbrane narodne noše ne poizgube, da ostanejo za vse slovesne prilike in da se število narodnih noš še pomnoži! Čujemo, da bodo razni agentje nabirali in kupovali po deželi narodne noše, da bodo izvabljali ljudem te dragocenosti z raznimi lažmi in pretvezami. Ne verujte nikomur, ki hoče kupovati narodne noše, zapodite izpred svojih pragov vsakega takega človeka. To, kar je lepo, je lahko za nas lepo, s tem, kar je naše, se postavimo sami! Vsi, ki berete te vrstice, opozorite svoje prijatelje in znance, naj ohranijo narodne noše, naj pazijo na nje in kjer jih nimajo, naj jih po starih vzorcih napravijo. Prodati pa ni treba niti ene narodne noše!

Vladarji-zdržniki. Največjo zdržnost od alkohola so si postavili kot sveto dolžnost v program svojega življenja sledeči vladarji: Laški kralj Viktor Emanuel III., španski kralj Alfonz XIII., kralj švedski, Gustav IV., in bolgarski car Ferdinand I. Španski kralj pije pri največjih prireditvah le svežo studenčnico. Švedska kraljeva družina se najtopleje zavzema za protialkoholni boj. Kraljica-mati deluje že do 40 let neutrudljivo v tej smeri. Njen sin Oskar je bil še pred nedavnim predsednik protialkoholnega društva v Štokholmu. Od leta do leta se množi število mož, stoječih na krmilu posameznih držav, ki le ob redkih priložnostih uživajo opojne pijače.

Varčni milijonar. Pri berolinskih jubilejnih slavnostih so na čast cesarju Viljemu priredili tudi „pivski večer“. Izbrane množice se je udeležil tudi ameriški milijonar Armour. Čudno je bilo, da se pri „pivskem ve-

čeru“ ni dotaknil niti piva niti smodk. Ko so ga vprašali, zakaj se vzdrži tega, je odgovoril: „Jaz sem skozinskoz abstinent. Vzdržujem se alkoholnih pijač in tobaka. In veste, zakaj? Prihranim si s tem na leto najmanj 1000 dolarjev. In to je tudi nekaj.“

Strašen zločin blaznega Japonca. Iz San Franciscia v Ameriki se poroča, da je zblaznel bivši japonski stotnik Sakes Jotuman, ki se je pred Port Arturjem odlikoval in je v blaznosti izvedel harakiri (preparanje trebuha) na svoji ženi, 3 sinovih in na sebi. Sakes Jotuman je živel v domišljiji, da ga Rusi zasledujejo.

Roparski napad na vlak. Dne 26. avgusta ponoči so na progi Černovice —Lvov neznani roparji napadli brzovlak. Napad so izvršili med 11. in 12. uri po noči. Med železniškima postajama Davidov in Sichov se je kar naenkrat oglasilo znamenje naj se vlak ustavi. Ko je vlakovodja nato preiskaval, kaj se je zgodilo, so pristopili neki moški in nahrulili strojnika, da je povozil nekega otroka. Iskatni so začeli iznova, a nikjer ni bilo sledu o nesreči. Vlakovodja je hotel na vlak, da bi odpeljal dalje, v tistem hipu pa so se iz bližnjega gozda oglasili strelji. Poštni uradniki so hitro zaprli poštni voz. Takoj nato so se pojavili pred vozom številni banditi in zahtevali, da se jim izroči pošta, drugače bodo voz razstrelili. Med tem je neki stražmojster, ki se je peljal z brzovlakom, prebudil več častnikov, ki so takoj zgrabili za orožje in hiteli na pomoč železniškemu osebju. Roparji so nato pobegnili. Vlak, ki je imel dobro uro zamude, se je odpeljal dalje. Dogodek je med potniki povzročil velik strah. Na prihodnji postaji se je stvar naznanila oblastim. Pri zaslišanju je kurjač izpovedal, da ga je, ko se je bil vlak ustavil, napadel moški s črno brado, ga vrgel na tla in zvezal, da

se ni mogel ganiti, predno so roparji pobegnili, je prišel k njemu isti človek, ga razvezal in mu velel dalje voziti. Te kurjačeve izpovedbe ni mogel noben izmed ostalega železniškega o-sobja potrditi in ker je vsa stvar zelo sumljiva, so kurjača zaprli. Nekateri zaslišani potniki I. razreda so izjavili, da sta se nahajala v vozu 2 sumljiva moška, ki sta neprestano nemirno pogledovala skozi okno in študirala navodilo, kako je dati znamenje za silo, da se ustavi vlak. Ko sta zopet pogledala skozi okno, se je zdelo, da sta nekaj opazila, na kar sta premaknila znamenje za ustavitev vlaka, potem pa drla iz voza. Storitve še niso izsledili.

Proti krvni osveti. Proti krvni osveti med Albanci se je začel boriti skadrski nadškof Sereggi, ki je sporazumno s škofom iz Kalmate in Zadime ter miriditskim opatom Dokiem začel uplivati na arbaneška gorska plemena, da bi se odrekla krvni osveti. Rodovi Malisia, Dukadžin, Miriditi, Puka in Dobra so nadškofu že dali „beso“ (prisego), da ne bodo več izvrševali te krvne osvete in se vzajemno borili za neodvisnost Albanije.

100letnica bitke pri Kulmu. Po vodom 100letnice bitke pri Kulmu se je vršilo v soboto, dne 30. avgusta t. l. v Kulmu slovesno odkritje spomenika na prvo odločilno zmago združenih armad nad Napoleonom. Cesarja je zastopal pri odkritju nadvojvoda Karol Franc Jožef v spremstvu komornika princa Zdenkota Lobkovica. Župan kulmski, dr. Ohnsorg, je imel nagovor na nadvojvodo, v katerem je med drugim rekel tudi to-le: Slavlje je spomin, v katerem se z radostno resnostjo združujejo knezi in ljudstva. Kakor so pred 100 leti našli naši očetje v ljubezni in zvestobi do domovine in do vladarja moč, da rešijo domovino, ponovimo tudi mi danes obljubo, da bomo neomajano stali na braniku za domovino in našega vsespoštovanega vladarja. Narod, ki se je radoval in vriskal veselja, ko

je Vaša c. kr. visokost stopila na ta zgodovinska tla, čuti in dobro ve, da je vez, ki ga veže skozi stoletja do prestola in cesarske rodovine, nerazrušljiva. — V toplih besedah se je nato zahvalil nadvojvoda županu. Nemškega cesarja je zastopal polkovnik Kessel. Po slovesni sveti maši, katero je celebriral litmerski škof dr. Groß, so bile odposlane udanostne brzojavke kabinetom v Berlin, Petrograd in pa na Dunaj.

Čudežno ozdravljenje. 25letna Angelina Colautti iz Kuzana (Cusano), obč. Zoppola na Beneškem, je bila od rane mladosti bolna. Bila je večkrat operirana v bolnišnicah v Vidmu, Pordenonu in Sv. Vitu ob Taljamentu. A kljub temu je bila zadnji dve leti navezana na postelj. Rada bi se bila podala v Lurd, da bi si izprosila zdravljenja, a ni imela sredstev. 10. avgusta sta jo naložila oče in brat na voz in sta jo pešala v Pordenone k cerkvi Mater Milosti. Z voza sta jo nesla v cerkev. Med povzdigovanjem je začutila bolnica, da jo prešinja nova moč. Potem je vstala in je začela hoditi in hodi še vedno brez bergelj in se počuti popolnoma zdravo. Ljudstvo veruje, da je Bog storil čudež, neverniki pravijo, da je to le slučaj avtosugestije. Med zdravniki je vzbudilo to ozdravljenje veliko pozornost.

Nesreča v Pulju. V Pulju se je 21. avgusta na strelišču pri preizkušnji nekega novega topa iz Škodove tovarne zgodila strašna nesreča. Top je imel pri zaklopnici napako, vsled česar se je pri preizkusnem strelu zgodila eksplozija. 3 topniški podmojstri so bili ubiti, trije, med njimi 2 civilna delavca, težko ranjeni, več drugih, med njimi inženir Sill od Škodove tovarne, lahko ranjenih. Med težko ranjenimi je predsednik mornariškega urada, viceadmiral Lanjus grof Wellenberg, ki je bil na obeh nogah tako hudo ranjen, da so mu morali obe nogi odrezati in je umrl.